

ဆက်တူဂီ.

THE MORNING STAR.

အကကြို ၂၂. အ့မြီးလး.— ဗရံင်အနံင် ၁၈၆၃. အဘုင် ၄

Vol. XXII. APRIL. 1863. No. 4.

Journal of Uwah-Hai.

လာဗ.န. ၁၈၆၁ လါထုကူင်ထီင်သာသီန့င်မ့ါလာယွါအဘျား အဖိုင်အတင်
ဆိုင်ဂုထံင်သာသတးမီးယအိင်ခင်ခင်မုင်အိင်ဆူင်အိင်ရှာလီ။ မီးခဲကနံင်အံယ
ကဒူးနံင်ခွါကီးယတင်ဖဲတင်မေ လာယမေကစါယွါ အတင်မေတဖေ အဂုါအကျါ
လီ။ ယဲခင်တဂါယအိင်မေကစါယွါအတင်မေလင်ကီးလမာ အပူအံမ့ါလာက
စါယွါအိင်ပွါယာသတးမီးယအိင်မေကစါယွါအတင် မေမုင်မးစွါကီးလီ။ မီးလာ
လါထုကူင်ထီင်သာ သီန့င်ယလဲဟးဝါပီ၊ ခံင်ထဲါထဲါလီ၊ ကစါယွါအကလုါအက
ထါလီ။

ယလဲါတနံါသ့တနံါကျါ၊ တုလောသးကစဲးအတဖီမီး ဖံင်ထဲါထဲါလီ၊ အဝဲတကူါ
သ့င်လာကစါယွါအကလုါအကထါမီးအဝဲတကူါ သ့င်ဒိကန့င်ဝဲမီး ပိင်မုင်ပိင်ခွါမီး
ခံးဝဲလာအစုါဘ်အဂုါလီ။ မုါဆ့င်ယလဲါကမီးသ့တနံါကျါ၊ ယတုလောတဖီအနံါ
မီးယဒူးနံင်လီါ ဖြါထီင်ကမီး ကစါယုင်ရှုးဗရံးအတင်မီး သံအသးအဂုါအကျါမီး
အဝဲတကူါသ့င်မ့ါလာအသ့င်ခံး အလးခံးသတးမီး ဒိကန့င်ဘ်တမုင်တင်လာအ
အါတင်. မေသးဒီန့င်မီး, အပျါအစိင်တင်သိင်ဒိုင်ဒီသရင်မးး, ဝဲလင်သ့င်ဖါ, ယ
ဗွကညးသုထါထုကစုင်န့ါစါတင်အဂီါတကူါ. မုါဆ့င်ထီင်ယလဲါ ကမီးသ့တနံါ
ကျါ, ယတုလောအပျါအစိင်ပုါတဖီချာင်မိအကျါမီးမ့ါလာအတင်မုါခိင်ထံးအနံါ
သတးမီးယဝဲမဲန့င်လာသီလီ။ မီးလာသာသီအ တီါပူါတသ့ဖဲအသ့ယသဆိုင်ထီင်
စွါကီးအပျါအစိင်အခံလာတင် ဘူင်ယွါတါယွါ အပူါစွါကီးလီ။ မုါဆ့င်ထီင်မီး
ယကစါကွါယလီါခံမီးယတုလော ပုါ မြီးမိအတဖီမီးယခံး တင်အဝဲတကူါသ့င်လာ
ကစါယွါအတင်သိင်တင်သီကမီးလီ။ အဝဲတကူါသ့င်မ့ါလာအသးခံးဝဲအစိမီးတ
ဒိကန့င်တင်အါအါတင်. မီးမုါဆ့င်ထီင်တနံါယကူါတုလောသီမ့ါမီးမ့ါအပိင်ခွါ
တဂါကန့င်ဝဲမုင်မးလီ။ မီးခံးစွါကီးဝဲလာပမ့ါဘူင်ကွါထုထါကွါယွါမ့ါတင်အဂုါ
လီ။ မ့ါနံင်သကူတုါအကအာင်လီ၊ အိလီါတအိင်တင်. မေကမီးတနံါယတုါကွါ
လာယဟံင်လီ။ မီးတုါကမီးလာသ့ကလီကထီင်အကတီါန့င်ယထံင် လိင်ကမီးယသး
မီးသရင်တင်ရွှင်လးလီ။ မီးယဟးခံင်ထဲါထဲါလီ တင်ဖဲအဘျားန့င်လီ။ မီးလာသ့
ကလီထီင်တသီန့င်ယလဲါ ဟးဝါပီ၊ ခံင်ထဲါထဲါလီတင်မီး သရင်တင်ရွှင်လးကမီးလီ။
မီးလာမုါဆ့င်ထီင်ပလဲါတနံါတုလောတဖီရါမီးသရင်ခံင်ထဲါထဲါလီတင်မီးပုါသ့
ခိင်မိတဂါအခံါမ့ါမီးထီင်ကါ, မီးအဝဲတဂါအံါဒိ ကန့င်တင်မုင်မးလီ။ မီးမုါဆ့င်

ထီဉ်ပလဲၤတဉ်တန့ဉ်ခိဉ်ဃဉ်ဃဉ်ဒီး ပလဲၤတူၤလၢတဖိကိတူၤ၊ ဒီးပစံဉ်တဲၤတဲၤလီၤတၢ်
 တဖိခံၤဒီးပလဲၤကမိးဆူညါလီၤ၊ ဒီး ပလဲၤသ့တန့ၤကျၢၤဒီးပတု လၢ ဝှၢ်ဒွါဒီးပစံ
 ဝှၢ်ဒွါအပူၤန့ဉ်တူၤလၢသ့ကိထီဉ်ဒီး သိဒီးပယဲက့ၤဆူပတံဉ်လီၤ၊ ဒီးပယဲက့ၤကဒါ
 က့ၤပလီၢ်ဒီးပမံတဉ်လၢက့ၤတသိဒီး ပတူၤက့ၤလၢပယံဉ်လီၤ၊ ဒီးယမံဖဲယတံဉ်တ
 သိဒီးပယဲထီဉ်ဆူက့ၤကမိးသရဉ်တဉ်စ့ဉ်လးဆူတဖိချၢဉ် အပျဲၢ်အဘိဉ်အကျါက
 မိးလီၤ၊ လၢလိာ်တဘျီအတီၢ် ပူၤအံၤထဲယလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ဒီးယ ယဲဆူက့ၤသရဉ်
 ဒီးတူၤယတူၤ က့ၤကမိး လၢယတံဉ်န့ဉ်မ့ၢ်လၢသ့ကိလီၤက့ၤန့ဉ်သိအတီၢ်ပူၤလီၤ၊ ယ
 အိဉ်လၢယတံဉ်တူၤလၢလါန့ဉ်ထီဉ်ကမိးသၢသိဒီးယလဲၤကမိးဆူကၢၢ်ခံလီၤ၊ ဒီးတူၤ
 ယတူၤလၢကၢၢ်ခံဒီးယစံး တဉ်စကိၤဘိဖိလၢအကမၤအဖိအလံၤမၤလိလိာ်ဒါလဲၤဒါ
 လီၤ၊ တဉ်ဆဉ်စံးဝဲလၢပူၤကညိအလိာ်တဂိာ်တၢ်တဉ်၊ သါကမၤလိက့ၤလၢလိာ်ပယီၤ
 တဖိဒီးလဲၤကိးန့ၢ်စီၤသိတဂၢၤဒီးစံးဝဲလၢသါကမၤလိက့ၤလၢလိာ်ပယီၤတဖိလီၤ၊ ဒီး
 ယဲဒဉ်ယက့ၤကမိက့ၤဆူယလိာ်ခံလီၤ၊ လၢခံက့ၤဒီးတယိာ်တဖိ တဉ်ယန့ၢ်ဟူလၢ
 စီၤသိယဲအိဉ် တူၤလၢ လါဆံးမ့ၢ် အပူၤဒီး အတၢ်လဲၤအိဉ် အကျိဉ် အစ့ဝံၤဒီးအ
 တၢ်ဟးသဒဉ်ကွံာ်ဒါ တက့ၢ်သ့ဉ်လီၤ၊ ဒီးလၢတၢ်စူၤဒါအကတီၢ်န့ဉ်ယလဲၤခံဉ်တဲၤ
 တဲၤလီၤတၢ်လၢတဖိကိးကိတဘျီလီၤ၊ ဒီးတူၤယလဲၤတူၤဒီး ယတပၢ်စၢ်တဉ်ယဝှၢ်ယ
 ဘါတဉ်၊ ဒီးယစံးတဉ်တဲၤတဉ်ပုၤတဖိကိးကိဖိလၢကစၢ်ယွၤအကလုာ် အကထါဒီးဒိ
 ကန့ဉ်ဝဲမ့ၢ်မးလီၤ၊ ဒီးစံးဝဲလၢတၢ်မိဉ်ကဲတဉ်အသးလၢအပျဲၢ်အဘိဉ်လီၤ၊ ဒီးလၢတ
 ဖိအဝဲန့ဉ်ယမံတသိလီၤ၊ ပုၤတဖဉ်န့ဉ်စံးတဉ်ဆဉ်လၢ တၢ်မိဉ်ကဲအသးလၢအပျဲၢ်အ
 ဘိဉ်န့ဉ်သက့ပန့ဉ်တသ့တဉ် လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဉ်၊ ဝံၤဒီးယထဲက့ၤကမိး ဆူယတံဉ်
 လီၤ၊ ဒီးလၢမ့ၢ်ဒိဉ်ထံးပူၤကွံာ် ၄န့ၢ်န့ဉ်ဒီးလၢလါန့ဉ်ထီဉ် ၁၂ သိန့ဉ်ယလဲၤဟးဝှၢ်ပီ
 ခံဉ်တဲၤတဲၤလီၤကမိးကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထါကမိးတဘျီလီၤ၊ဒီးယလဲၤဆူသကိၤဖဲ
 ဖိအတံဉ်လီၤ၊ အဝဲန့ဉ်မ့ၢ်အအိဉ်တတံဉ်လီၤဒီးယစံးတဉ်ဒါၤ ၁၂ ကစၢ်ယွၤအကလုာ်
 အကထါ၊ဒီးစံးဝဲလၢသါကမၤသါဖိသါလံၤယဲမၤလိလိာ်လၢယအိဉ်လီၤ၊ မ့ၢ်န့ဉ်သ
 က့ၤလၢခံက့ၤတမၤတဉ်အဖိအလံၤလဲၤမၤလိလိာ်လၢတဉ်လီၤ၊ ဒီးလၢယလဲၤလၢအ
 အိဉ်န့ဉ်ယအိဉ်ဒီးဒါပွဲၤထီဉ်ခံသိဝံၤယလဲၤကမိးဆူတဖိစ့ဉ်ပြဉ်လီၤ၊ ဒီးယစံဉ်တဲၤတဲ
 လီၤကမိးကစၢ်ယွၤအကလုာ်ကထါဖဲန့ဉ်လီၤ၊ ဒီးပုၤဖဲန့ဉ်သံတဂၢၤဒီး မၤလိဉ်မၤလီၤ
 လိာ်အသးဒီးအကစၢ်ဒဉ်ဝဲတဖဉ်န့ဉ်စံးလီၤဒဉ်အသးလၢသါမၤတၢ်န့ဉ်မ့ၢ်မုဉ်ကိၤလိာ်
 အလုာ်အလၢလီၤ၊

ဒီးယစံးဒါမ့ၢ်သ့မ့ၢ်သ့ညါလၢတၢ်တဝှၢ်တဉ်သတးဒီးစူးကွံာ်ညိကွံာ်တၢ်အ
 လုာ်အလၢ အဝဲန့ဉ်ဒီးယိး ထီဉ်ပကစၢ်ယုဉ်စူးစရံး အထူဉ်စုညါဒီးသ့ဉ် နိဉ်ဖိာ်ဟံ
 လီၤက့ၤသုသးတက့ၢ်၊ ဒီးအဝဲသ့ဉ်တစံးဆၢတဉ်တၢ်နီတမံၤတဉ်၊ဒီးအိဉ်ဘျီဉ်ဝဲလီၤ၊
 ဒီးမ့ၢ်ဆုဉ်ထီဉ်ယလဲၤကမိးဆူကၢၢ်ခံဒီးယစံးတဉ်တဲၤတဲၤကစၢ်ယွၤအကလုာ်ဖဲန့ဉ်သၢ
 သိလီၤ၊

လၢ ဗ.န. ၁၀၆၂ အတီၢ်ပူၤန့ဉ်မ့ၢ်လၢအတဉ်ယွၤအသးသတးဒီး ယလဲၤဟး
 ဝှၢ်ပီခံဉ်တဲၤတဲၤလီၤကမိးကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထါလၢပုၤသးကဒဲး ဖိအကျါလီၤ၊
 ဒီးပုၤသးပုၤမုဉ်ပုၤတဂၢၤကိးန့ၢ်အဖိအလံၤဒီးပုၤအါဂၢၤဒီးစံးဝဲပကဲသကိးက့ၤအပျဲၢ်
 အဘိဉ်လၢကစၢ်ယွၤအပူၤမိဉ်ဒီးအသကိၤတအာဉ်လီၤ အိလီၤတဉ်အါနီတဂၢၤတဉ်၊
 ဒီးယအိဉ်ဒီးဒါတသိခံသိဝံၤဒီးယက့ၤပံလၢတဖိကၢၢ်ခံကမိးလီၤ၊ ဒီးမံဖဲန့ဉ်တသိ

လီၤမုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ယကွၢ်ကွၢ်ဆူယဟံၣ်လီၤ. မိးယအိၣ်လၢယဟံၣ်န့ၣ်ယတအိၣ်တၢ်
 စိကလံာ်တၢ်,တသ့မဲအသ့ပမၤစ့ၢ်ကစၢ်ယွၤအတၢ်လီၤ. တၢ်တစုၣ်ယလဲၤ လၢတ
 လၢလမၤအတၢ်ပူၤမိးယစံးတၢ်အိၣ် လၢကစၢ်ယွၤအကလုာ်အကထီၣ်ယစံးတၢ်
 အိၣ်လၢယဟံၣ်တုၤလီၤမိၣ်မိး ဟီၣ်ခိၣ်လီၤ. မိးအဝဲတက့ၢ်သ့ၣ်အတၢ် ဂ့ၢ်လိာ်တၢ်လိာ်တ
 အိၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်,မၤသးစံးန့ၣ်မိးအပျၢ်အဘိၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိသရၣ်သမၤအမုၢ်အခါ
 လၢသံသ့ၣ်, တၢ်ထုကဖၣ်စၢၤတၢ်ယၤပုၤတန့ၢ်စံးတၢ်သ့ၣ်သီသး သီတဖၣ်အဂီၢ်,မိး
 ပုၤမၤကစၢ်ယွၤအတၢ်ပဝဲဒၣ်ခဲလၢာ်အဂီၢ်တက့ၢ်. အမုၢ်.
 သရၣ်ဖိသၣ်ယွၤဖဲ, ကီၢ်လမၤ.

Ordination at Toungoo.

သရၣ်ကဲထီၣ်၁ရၣ်ဘျၢထံအသီတဂၤအဂ့ၢ်.

လၢလၢယန့ၣ်အါရံၤ ၁၁ နံၤတနံၤန့ၣ်, သရၣ်တနီၤမိး ပုၤသ့ၣ်ကုသးပုၤသ့ၣ်တ
 နီၤအိၣ်ဖျိၣ်ဖိၣ်လၢကဲၣ်ခဲအသီပူၤမိးသိးအကသံကွၢ်သံမိး သမံသမိးသရၣ်သဲၣ်
 ဖိလၢသါကကဲထီၣ်သရၣ်မိး ပာ်စုအဂ့ၢ်လီၤ. မိးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိ သုၤသရၣ်ၣ်ဖိမိး
 သိးအကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိခိၣ်ခံၤမိး သံကွၢ်သံမိးသဲၣ်ဖိ လၢအသ့ၣ်သီသးသီအ
 ဂ့ၢ်အကျါ,မိးလၢကစၢ်ယွၤ ကိးကွၢ်အိၣ် ကကဲသရၣ်ဘျၢ ထံအဂ့ၢ်အကျါ, မိးလၢ
 လံာ်စိဆံၣ်သီၣ်က့ၢ်သီက့ၢ်တၢ်အဂ့ၢ်အကျါ, မိးသဲၣ်ဖိတခါလၢအစံးသၢတၢ်ပုၤလၢအ
 ဂ့ၢ်အတၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. မိးန့ၣ်သတးမိးပုၤ အိၣ်ဖျိၣ်ဖိခဲလၢာ်အတၢ် လီၤအိၣ်လီၤလၢအ
 ကြၢးကဲထီၣ်သရၣ်မိး ပာ်စုကိးဂၤဒဲးလီၤ. မိးစံၣ်ညီၣ်ဝဲလၢသရၣ်မိးပာ်စု တဖၣ်က
 ပာ်အစုလၢအလီၤလီၤ.

- အခိၣ်ထံးတဘျီ. သရၣ်လိၤဖျု,ဖးလံာ်သးစံၣ်.
- သရၣ်ၣ်ဖိၣ်ဖိဖးလံာ်စိဆံၣ်.
- သရၣ်သကွံမၤ,တၢ်ထုကဖၣ်.
- ခဲဘျီတဘျီ. သရၣ်ခဲဘီ,ဖးလံာ်သးစံၣ်.
- သရၣ်ခိၣ်ခဲ,စံၣ်ထဲၤထဲလီၤတၢ်.
- သရၣ်ဖွဲးဖိ,တၢ်ထုကဖၣ်ပာ်စုလၢအလီၤ.
- သရၣ်မုၤစံၣ်မၤလိာ်သရၣ်မိးပာ်စု.
- သရၣ်ၣ်ဖိဖိဟံးအစုတူၢ်လိာ်အိၣ်.
- သရၣ်ဘိၣ်ဝဲ,မၤလိာ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိ.
- သရၣ်သဲၣ်ဖိ,ဖးလံာ်သးစံၣ်မိးဆိၣ်
- ဂ့ၢ်တၢ်မိးပျၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိလီၤ. သရၣ်ၣ်ဖိဖိ.

Rev. Pwai-Pau.

ဒိးကထီၣ်ဘၢ ၇ နံၤယဟးထီၣ်လၢသပိချၢၣ်လၢာ်မိး ယလဲၤလၢ သပိကျၢ်မိးခဲ
 န့ၣ်လီၤ. မိးဖဲန့ၣ်မိးဘျၢအသးခံၣ်လီၤ. မိးယမံဖဲန့ၣ်တသီလီၤ. မိးယလဲၤကမိးလၢ
 သပိကီၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. မိးဖဲန့ၣ်တမိးဘျၢတၢ်အသးနီတဂၤတၢ်. ယမံဖဲန့ၣ်ခဲသီလီၤ.
 မိးယလဲၤကမိးလၢ သပိဆိၣ်ဝဲၣ်ဒါန့ၣ်လီၤ. မိးဖဲန့ၣ်တမိးဘျၢ တၢ်အသးနီတဂၤ
 တၢ်. ယမံဖဲန့ၣ်တသီလီၤ. မိးယလဲၤကမိးလၢသပိလူလၢဒါန့ၣ်လီၤ. မိးဖဲန့ၣ်မိးဘျၢ

အသးလံာ်ဂၢၤလီၤ. ယမံၣ်ဖဲန့ၣ်သံသီလီၤ. မိးယလဲၤကမိးလာသဖိဒါသ့ဒါမ့ၢ် ဗါဖိလိာ်
 န့ၣ်လီၤ. မိးဖဲန့ၣ်တမိးဘျာ်တၢ်အသးနီတဂၢၤတၢ်. ယမံၣ်ဖဲန့ၣ်သံသီလီၤ. မိးယလဲၤက
 မိးလာမိၤသ့ဒါပၤလိာ်န့ၣ်လီၤ. မိးဖဲန့ၣ်မိး ဘျာ်အသး ၇ ဂၢၤလီၤ. ယမံၣ်ဖဲန့ၣ်သံသီ
 လီၤ. ယလဲၤကမိးလာသဖိဒါတူၢ်လိးန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်မိးဘျာ်အသးတဂၢၤလီၤ. ယမံၣ်ဖဲ
 န့ၣ်သးသီလီၤ. ယလဲၤကမိးလာသဖိဒါစ့ၣ်စ့ၣ်ဒါန့ၣ်လီၤ. မိးဖဲန့ၣ်မိးဘျာ် အသးခံၣ်ဂၢၤလီၤ.
 ယမံၣ်ဖဲန့ၣ်တသီလီၤ.

မိးယလဲၤကမိးလာ သဖိပျီမ့ၢ်ဒါန့ၣ်လီၤ. မိးဖဲန့ၣ်တမိးဘျာ်တၢ်အ သးနီတဂၢၤ
 တၢ်,ယမံၣ်ဖဲန့ၣ်သံသီလီၤ. ယလဲၤကမိးလာသဖိ တူၢ်ဆၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. မိးဖဲန့ၣ်မိးဘျာ်
 တၢ်အသးနီတဂၢၤတၢ်. ယမံၣ်ဖဲန့ၣ်တသီလီၤ. ယလဲၤကမိး လာသဖိကျၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.
 မိးပှၤဖဲန့ၣ်မိးဘျာ်အသးလံာ်ဂၢၤလီၤ. မိးယလဲၤကမိးလာစိခဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်မိးဘျာ်အ
 သး ၁၀ ဂၢၤလီၤ. ကျၢ်ခဲမိးစိခဲမိးဘျာ်အသးတစုစိလီၤ. မ့ၢ် ၁၄ ဂၢၤလီၤ. ယမံၣ်ဖဲန့ၣ်
 သးသီလီၤ. ယလဲၤကမိးလာသဖိသ့ၣ်အလိာ်န့ၣ်လီၤ. မိးဖဲန့ၣ်တမိးဘျာ် တၢ်အသး
 နီတဂၢၤတၢ်. ယမံၣ်ဖဲန့ၣ်တသီလီၤ. ယလဲၤကမိးလာသဖိဥာ်ဥာ်ဒါန့ၣ်လီၤ.

မိးဖဲန့ၣ်မိးဘျာ် အသးခံၣ်ဂၢၤလီၤ. မိးယလဲၤကမိးလာ သဖိပၤမ့ၢ်ဒါန့ၣ်လီၤ. မိးဖဲ
 န့ၣ်မိးဘျာ်အသး ၈ ဂၢၤလီၤ. ယမံၣ်ဖဲန့ၣ်တသီလီၤ. မိးယမဲကွၢ်ကွၢ်ဆူသဖိချၢ်လၢာ်
 အံၤလီၤ. မိးမ့ၢ်အိးကတိဘၢၤ ၂၉ နံၤလီၤ. မိးတၢ်ကွဲးအံၤဝဲၤဝဲၤလၢန့ၣ်တၢၤ ၆ နံၤ
 လီၤ. သရၣ်မးမးယဖိပုၤဝဲၤတဂၢၤလၢၤလၢၤသးတိသ့ၣ်သုၤဒါ, ယမ့ၢ်ကညးလီၤ. ယဖိ
 ပုၤဝဲၤလၢအတၢ်ပုၤယံၤလံၤအါန့ၣ်မိးတဂၢၤကဲၤတိၣ်တၢ်ယၢ အပျဲၢ်အတိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲ
 အါဂၢၤလၢအပျဲၢ်အ တိၣ်အကျါန့ၣ်လီၤ. တမ့ၢ်တၢ်ဖိသၣ်တၢ်. မ့ၢ်သးပှၤလီၤ. မိာ်
 မ့ၢ်တဒါ,မိာ်ခါတဒါလီၤ. မိသုၤတၢ်ထုၤကဖၣ်န့ၢ်တၢ်အဂီၢ်လၢယုၤ န့ၣ်သပှၤပှၤတ
 က့ၢ်. သရၣ်မးမးယဖိပုၤဝဲၤသးတိသ့ၣ်သုၤဒါ.

၁၈၆၂ န့ၣ်တၢၤ ၆ နံၤကွဲးဝဲလီၤ. သရၣ်ပွဲးဖိ.

Sau A-kye—Toungoo.—၁၈၆၃ န့ၣ်ယန့ၣ်အါရံၤ ၁ သီ.

တၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ်လၢပၢ်ယုၤမိးယုၤဂ္ၤစုးစုးမိအတၢ်သရၣ်မိးမးမးသးတိမိးအဖိ
 အလံၤလီၤမိၤတက့ၢ်. သရၣ်သးတိဒါ,တၢ်မၤအသးလၢယပူၤအံၤယကထဲတၢ်ပၢ်
 သရၣ်လီၤ. တၢ်လၢယဲၣ်အံၤလၢအခိၣ်သံးယလဲၤမၤလိတၢ်လၢအိၣ်လၢပျဲၢ်မိး, ယ
 န့ၢ်တပၢ်တဘျါခွၢ်ကိးလၢအအါတၢ်. တၢ်ဆၢ်မိး, ယမဲကွၢ်လၢယထီၣ် ယကိာ်မိး
 ယုၤတိးထီၣ်ယသးမိးမးမးယလၢအတၢ်မၤမိး ယလဲၤအိၣ်လၢ ကလံၤထံးမ့ၢ်ထီၣ်
 လၢပိၣ်ဒါအကိာ်မိး,ယံၤထီၣ် ၃ နံၣ်မိးလၢပးနး ၁၈၅၉ နံၣ်ယဟးထီၣ် လၢအပျဲၢ်
 အတိၣ်အကျါဖိယကန့ၢ်တၢ်ယလၢကပိၤတမ့ၢ်တၢ်. မ့ၢ်မိးအူးဒိၣ်ပိၣ် တဂၢၤအစု
 အအိၣ်တၢ်,မိးညးယလၢယကမၤစၢၤအိၤလီၤ. မိးအဝဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢ အသ့ၣ်ဂ့ၤသး
 ဂ့ၤလၢယုၤမိးယသးကညိမၤစၢၤတန့ၣ်ခဲန့ၣ်လီၤ. မိးပှၤလိာ်က့ၤလၢ ၁၈၆၃ န့ၣ်
 မိးယမ့ၢ်ကွၢ်ယသးလၢ အအိၣ်မိးယကက့ၤမၤက့ၤယုၤ အတၢ်ဖဲယလီၢ်လီၤ. မိး
 တၢ်လၢယမၤတၢ်ပိၣ်အတၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်ယသးကွဲးစုး မၤတၢ်,မ့ၢ်လၢပယိက
 မၤမိးကဲထီၣ်အအိၣ်လၢ အပျဲၢ်အတိၣ်အဖိခိၣ်မိး, ကအိၣ်ကတံးကတၢ်တၢ်လၢအ
 ပျဲၢ်အတိၣ်အခိၣ်လီၤ. မိးယမၤမိးယသးတုၤယအိၣ်တမ့ၢ်တၢ်, မိးယဝဲၤလိာ်
 တုၤယထူၣ်ပွဲးထီၣ်လီၤ. ယမိာ်ခိၣ်လၢယုၤအတၢ်မၤန့ၢ်မ့ၢ်အအိၣ်န့ၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်တၢ်

ဟံးဗာ်ဒါ၊ မီးခါလီ၊ ခါလီ၊ မီးအသးဟးထီၣ်ဝဲလီ၊ မီးအဖါတဂါ ဘဉ်တၢ်သျှာ်အုး
သး ဂးနးနးကသဲဝဲလီ၊ မိသရဲၤမးမးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဒဲလၢၣ်တၢ်ထုတဖၣ်လၢအဂီၢ်
ဆူၣ်ဆူၣ်တက့ၢ်၊ ဗ.န.၁၈၆၃ ကွဲးဝဲ၊ နီၣ်ဘျး.၁၈၆၃ မိမါသးဘိဒါ၊ ဗၢန့ၣ်န့ၣ်ယလိာ်တ
တ့ၣ်အံၤလၢဆုပ်တူဂီဝါအပူၤတက့ၢ်.

Toungoo—Journal of Mau-dee and Kya-Ke.

ဗ.န. ၁၈၆၃ နံၣ်ယဖိပုၤဝဲၣ်သးဘိ၊ အိၣ်လၢတပူၤလၢၣ်လၢၣ်ခဲလၢၣ်သ့ၣ်သုဒါ၊ ယ
စံးမိတၢ်ဘျးတၢ်ဖျိၣ်၊ မီးတၢ်သျှာ်ကညီၤတၢ်သးကညီၤ၊ မီးတၢ်ဆိၣ်ဂုၤလၢပၢ်ပွၤ၊
မီးအဖိခွါပကစၢ်ယုၣ်ရှုး ဗရဲးအတၢ်အဲၣ်န့ၣ်၊ မိအအိၣ်မီးသုတမိၤမိၤ အဗၣ်ဗၣ်တ
က့ၢ်၊ အၢမ့ၣ်. ယဖိပုၤဝဲၣ် သးဘိလၢ တပူၤလၢၣ်လၢၣ်ခဲလၢၣ် သ့ၣ်သုဒါ၊ စိသီးသုက
သျှာ်ညါန့ၣ်ဟူတၢ်ပုၤစကၣ်ကိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်၊ မီးယလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်တၢ်အ
ဂီၢ်အဖါ၊ မီးယကကွဲးစံးတၢ်ထဲတၢ်ခွါကိးသုလၢယလိာ် ပရၢတဘျးအံၤအပူၤလီၤ.
မီးလၢစူးပတုၣ်ဘၢ ၂၅ သီမုၢ်ခံနံၤန့ၣ်အပျဲၢ်အဘိၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိလၢစကၣ်ကိၣ်အံၤ
အိၣ်ဖျိၣ်တၢ်န့ၣ်အလုၢ်အလၢ်မီး၊ ပုၤမီးဘျးအသးလၢထံ ၅ ဂၢမီးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိမၤ
ဘျးပုၤန့ၣ် ၇ တး ၂ ဘွဲ ၃ ကးလီၤ. မီးလၢစူးပတုၣ်ဘၢ ၂၇ နံၤတနံၤန့ၣ်ပတး
ထီၣ်ကွဲၣ်လၢပတံၣ်မီးပလဲၤဆူအိၣ်ကးမိ၊ မီးပဖိပုၤဝဲၣ်ကၣ်ကိၣ်ခဲၣ်လီၤ. ပမံၤတသီမုၢ်
ဆုၣ်ထီၣ်မီးမုၢ်စူးပတုၣ်ဘၢ ၂၈ သီလီၤ. မီးအပျဲၢ် အဘိၣ်ဖဲအိၣ်ကးမိ တဖၣ်န့ၣ်၊
အိၣ်ဖျိၣ်ရဲၣ်ဖျိၣ်မီး၊ ပမၤထီၣ်ပွဲးဒိၣ်တၢ်န့ၣ်အလုၢ်အလၢ်မီး၊ ပုၤမီးဘျးထံခဲၣ်ဂၢ၊ မီးတၢ်
အိၣ်ဖျိၣ်ဖိမၤဘျးပုၤန့ၣ်ခဲဘးၣ်ကးလီၤ. မီးလၢစူးပတုၣ်ဘၢ ၂၉ နံၤတနံၤပယဲက့ၤ
ဆူပတံၣ်လီၤ. မီးပမံၤလၢပတံၣ်တသီမုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်မီးမုၢ်စူးပတုၣ်ဘၢ ၃၀ နံၤလီၤ.
မီးပတးထီၣ်ကွဲၣ်လၢပတံၣ်မီးပလဲၤဆူတန့ၣ်ဖျးမီး၊ ယဖိပုၤဝဲၣ်စိကၣ်ကိၣ်ခဲၣ်လီၤ.
စိသီးပကတုၤလၢ တန့ၣ်ဖျးမီးပတၢ်ဘျးတၢ်တၢ်အသးအလဲ ပုၤဘွဲလီၤ. ပလဲၤတုၤမီး
ယသံက့ၢ်အပျဲၢ်အဘိၣ် မီးသျှာ်ကသးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်မုၢ်သု ကအိၣ်ဖျိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်နီၣ်
ထီၣ်ကစၢ်ယုၣ်ရှုးမီးတၢ်နးတၢ်ဖျိၣ်လၢထူၣ်စုညါအလီၤအဂီၢ်ခွါကိးမိ၊ မီးအဝဲသ့ၣ်
တဖၣ်ထဲဆၢယၢပအိၣ်ဖျိၣ်ရဲၣ်ဖျိၣ်တၢ်န့ၣ်အလုၢ်အလၢ်သ့ၣ်မုၢ်လဲၣ်. အဂီၢ်ခဲအံၤ၊ ပုၤ
တဘျးဂၢတအိၣ်လၢတံၣ်ဘဉ်. မီးပတမံၤတၢ်ဖဲန့ၣ်ဘဉ်၊ မီးပယဲက့ၤကဒါက့ၤဆူပ
တံၣ်လီၤ. မီးပအိၣ်ဆိကတီၢ်တဖၣ်လီၤ. လၢအိးကတိဘၢ၊ ထီၣ် ၁၃ သီလၢဂီၤဂီၤ၊ ပ
ဟးထီၣ်ကွဲၣ်လၢပတံၣ်မီးပလဲၤဆူကန့ၣ်ကွဲၣ်မီး ယဖိပုၤဝဲၣ်ကၣ်ကိၣ်ခဲၣ်လီၤ. ပမံၤဖဲန့ၣ်
တသီမီးပအိၣ်သကိးအိၣ်မုၢ်. မီးတူၢ်လိာ်ပုၤဝဲၣ်ခွါကိးလီၤ. အိးကတိဘၢ ၁၄ နံၤန့ၣ်
အပျဲၢ်အဘိၣ်ပုၤကန့ၣ်ကွဲၣ်မိ၊ အိၣ်ဖျိၣ်ရဲၣ်ဖျိၣ်မီး ပမၤထီၣ်ပွဲးဒိၣ်၊ မီးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိမၤ
ဘျးပုၤန့ၣ် ၃ တး ၁ ဘွဲ ၃ ကးလီၤ. မီးပုၤမီးဘျးအသးလၢထံခဲၣ်ဂၢခွါကိးလီၤ. အိးက
တိဘၢ ၁၅ နံၤတနံၤပတးထီၣ်ကွဲၣ်လၢကန့ၣ်ကွဲၣ်မီးယလဲၤမီးယဖိပုၤဝဲၣ်ကၣ်ကိၣ်ခဲၣ်လီၤ. မီးက
န့ၣ်ကွဲၣ်အသရဲၣ်ခိၣ်ဖိ၊ ယဖိပုၤဝဲၣ်စိသး ၄ ဂၢကျၢၣ်ရှးလီၤ. ယလဲၤတုၤမီးအပျဲၢ်အ
ဘိၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖိဖဲန့ၣ်တဖၣ်ထီၣ်ပုၤမီးသ့ၣ် ၃ သး ၃၊ မီးတူၢ်လိာ်ပုၤလၢတၢ်အိၣ်တၢ်
အိၣ်ဂုၤခွါကိးလီၤ. မီးမုၢ်ဗျဲလီၤဖးဖိမီး ပမၤထီၣ်အလုၢ်အလၢ်ပွဲးဒိၣ်၊ မီးတၢ်အိၣ်
ဖျိၣ်ဖိမၤဘျးပုၤန့ၣ် ၇ ဘွဲ ၉ ကးလီၤ. မီးဖဲကျၢၣ်ရှးန့ၣ်ပုၤတမီးဘျး တၢ်အသးနီၣ်
တဂါဘဉ်. မီးတၢ်အလီၢ်ဖဲကျၢၣ်ရှးန့ၣ်ပတမံၤဘဉ်. ပအိၣ်တုၤမုၢ်ဟါလီၤတဖဲး၊ မီး
ပတးထီၣ်ကွဲၣ်လၢကျၢၣ်ရှးမီးပလဲၤကမီးဆူးတၢ်လဗျာ်လီၤ. ပလဲၤတုၤ လၢမုၢ်ခဲး
ဗၣ်ဗၣ်လီၤ.

မီးလၢအိးကတိဘၤ ၁၆ နံၤတနံၤန့ၣ်အပျဲၤအဘိၣ်ဖဲထီၣ်လၢဖျါတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်
 ဖြိၣ်,အပျဲၤအဘိၣ်အဖိအလံၤမီးကျၢအသးသာၤဂၤလီၤ. မီးပမၤထီၣ်ပွဲးဒိၣ်လၢတၢ
 တခါ.မီးအပျဲၤအဘိၣ် မၤကူၣ်ယွၤန့ၣ် ၅ ဘွဲ ၆ ကးလီၤ. မီးလၢအိးကတိဘၤ ၁၇
 နံၤတနံၤန့ၣ်ပထဲက့ၤဆူပတံၣ်ဒိးတုၤက့ၤခွဲၤကိးမုၢ်မုၢ်ခူၣ်လီၤ. မီးပတဘၣ်ခွဲၤကိး
 တၣ်တၢကိးဘိၣ်ဒဲနီၤဘဲၤတၣ်. မ့ၢ်လၢယွၤအကျၢအဒိၣ်ဟံၤ အံးက့ၤကွၢ်က့ၤပှၤကစီ
 ဒိၣ်ခွဲၤကိးလီၤ. ယဒိပုၤဝဲၣ်သးဘိၣ်လၢတပူၤလၢလံၤစံး အပျဲၤသ့ၣ်သ့ၣ်, သ့မ့ၢ်တၢ
 ယွၤဒိးတၢထုကဖၣ်န့ၣ်တၣ် ပဂီၢ်ကိးအဂၤဒဲးတက့ၢ်. မီးလၢန့ၣ် အမံၣ်ညါဒိးသိးသ့
 ကသ့ၣ်ညါတၣ်ခွဲၤကိး တၢအိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်လၢစကၢ်ကွဲၤအံၤအဝဲၣ်ဒိး, ယကကွဲးစံးတၣ်ခွဲၤ
 ကိးသ့ၣ်လီၤ. သးဘိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်,လၢစံးအနံၣ် ၁၀၆၂ နံၣ်ဒိး ၁၀၆၃ နံၣ်အတၢၢ်စၢၤ
 အံၤ,ဒိးဒိးသ့ၣ်,တၣ်တၢဆူးတၢဆါဒိး သံတဘျးဂၤလီၤ. သးဘိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်. သ့မ့ၢ်
 တၢယွၤဒိးတၢထုကဖၣ်န့ၣ်တၣ်ပှၤစကၣ်ကွဲၤ သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဂီၢ်လၢသ့တၢထုက
 ဖၣ်အပူၤကိးအဂၤဒဲးတက့ၢ်. မီးလၢန့ၣ်အမံၣ်ညါ, ဖဲယန္တုၤအါရံၤထီၣ် ၂၇ သီန့ၣ်
 ယဖါတၢမူထဲး တဂၤတၣ်တၢဆါန့ၣ်ဒိး လၢမုၢ်တနုၤ အထီၣ်ပူၤ န့ၣ်မုၢ်တဆၣ်ထီၣ်
 တၣ်. ဖးဖိမုၢ်,ကွဲၣ်မုၢ်, မီးသံဝဲဒၣ်လီၤ. သးဘိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်, မ့ၢ်ယွၤတဂၤစံၣ်ညါပှၤဖိ
 လဲၣ်ဒဲလဲၣ်န့ၣ်ပတဘၣ်ညါခွဲၤကိးတၣ်,တၣ်ဆၣ်ဒိး,ဖဲယွၤတဂၤစံၣ်ညါဝဲဒၣ်န့ၣ်,ကမ့ၢ်
 တၢအထီၣ်အလီၤသပှၤတၢၢ်,ပအာၣ်လီၤအိၣ်လီၤခွဲၤကိးယွၤအတၢၢ်စံၣ်ညါလီၤ. ယွၤမ့ၢ်
 တၢသံဒိးတၢမူအကစၢ်လီၤ. သးဘိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်. တၢထုကဖၣ်န့ၣ်တၣ်ပှၤစကၣ်ကွဲၤသ့ၣ်
 တဖၣ်အံၤ အဂီၢ်ကိးအဂၤဒဲးတက့ၢ်. မ့ၢ်အဝဲၣ်ဒိး,ဖဲကိးစကၣ်ကွဲၤအပူၤအံၤ,မ့ၢ်တၢ
 လီၤတၢကျဲကတိၣ်သၢပန့ၢ်သ့တၢတဖၣ်အဂီၢ်, မီးထံဒိးနီၤဒိၣ်ဒိး, စံၣ်လီၤတဖၣ်
 တၣ်. နီၤသတးဒိး, အပျဲၤအဘိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကလီၤ ပြီၤလီၤပြီၤ,တပူၤခံၣ်ပတဘျးဂၤ
 လီၤ. ဖဲယကွဲးလိာ်အကတိၢ်အံၤ, အပျဲၤအဘိၣ်ဟးထီၣ်ကွဲၤဆူသ့ဆဲၣ်တကူၣ်တၢၣ်
 အပျဲ ၁၁ ဂၤလံ,မီးကူၣ်ထီၣ်ဒိးဝဲသၢကဟးဆူကန့ၢ်ကွဲၤ,ဖဲသရၣ်ဖိသၣ်ဒိၣ်ဖိ, နီၣ်အ
 သ့ၣ်န့ၣ် ၆ ဂၤခွဲၤကိးလီၤ.

မီးလၢန့ၣ်အမံၣ်ညါကူၣ်ထီၣ်ဒိးလၢအကဟးဒိးတနီၣ်ဒိးလီၤ. မီးမ့ၢ်အကဟးနီၣ်ဒိး
 ဖါ,လီၤတၢလီၤဆဲးယတသ့ၣ်ညါဒိးတၣ်,ယဒိပုၤဝဲၣ်သးဘိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်. တၢအလီၤဖဲ
 စကၣ်ကွဲၤအံၤ, တၢအိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်တဖၣ်ဆံးလီၤ၅ၤလီၤဒိၣ်မးလီၤ. တၣ်ဆၣ်ဒိးဒိးသိးယွၤ
 သ့တစံၣ်ညါ, တးဝါတၢအလီၤဖဲအံၤတဂ့ၤဒိး, ဗွဲတၢထုကဖၣ်န့ၣ်တၣ်ပဂီၢ်လၢယွၤ
 ကိးအဂၤဒဲးတက့ၢ်. မီးလၢန့ၣ်အမံၣ်ညါ,တၢအလီၤဖဲစကၢ်ပူၤအံၤ,မီးဒိပုၤဝဲၣ်ပှၤသ့
 မိၣ်ဒိးသ့ၣ်တဖၣ်အသ့ၣ်အသးကဖီၤထီၣ်ခွဲၤကိးလံတစဲးစဲးလံ, ဒိးသိးယွၤကလူၤလီၤဂံ
 လီၤသးစီဆံၣ်လၢပှၤသ့မိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအလီၤဒိး ဗွဲန့ၢ်စၢၤတၢလၢပှၤသ့မိၣ်ဒိးအဂီၢ်
 ခွဲၤကိး, ကိးအဂၤဒဲးတက့ၢ်. ပှၤသ့မိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဖဲအိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ခွဲၤကိးလၢအိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်
 လၢပသကိးတဘျီဘျီခွဲၤကိးလီၤ. ဒိးသိးယွၤကတိးထီၣ်အသ့ၣ်အသး,မီးကစူက့ၤန့ၣ်
 က့ၤယွၤလီၤတၢလီၤဆဲးအသိးန့ၣ်ဗွဲတၢထုကဖၣ် လၢယွၤကမၤစၢၤပှၤတက့ၢ်. တၢ
 လၢပှၤကညါမၤတသ့ တၣ်န့ၣ်ယွၤမၤဝဲသ့လီၤ. ပပုၤတၢအါအါကိးအဂၤဒဲးတက့ၢ်.
 ဖူးတြုၤအါရံၤထီၣ် ၈ သီကွဲးဝဲဝဲဖဲစကၣ်ကွဲၤ အသ့ဒိးလီၤ. ယစံးမံတၢ ဆိၣ်ဝဲ
 လၢပှၤယွၤအအိၣ်န့ၣ်မံအတၢၢ်သ့ကိးအဂၤဒဲး,ဒိၣ်,ဆံး,ပြီၤ,သ့ၣ်,မုၢ်,မီးခွါတက့ၢ်.

အမ့ၢ်. သရၣ်ဖိၣ်ဒိၣ်, မီးစကၣ်ကွဲၤအလိာ်.